

SSC Weekly Focus

บทความวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคงของประเทศรายสัปดาห์

ฉบับที่ ๔๒/๕๗

๑๔ - ๒๐ ก.ค.๕๗

ฝรั่งเศสกับบทบาท “ตำรวจโลก” ในแอฟริกา

ฝรั่งเศสซึ่งเคยวิจารณ์บทบาทของสหรัฐฯ ว่ามักทำตัวเป็นตำรวจโลก เข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่นๆ แต่ในปัจจุบันฝรั่งเศสกลับมีพฤติกรรมแบบนั้นเสียเอง หลังส่งทหารเป็นแนวหน้าในการปฏิบัติการทางความมั่นคงที่ประเทศแอฟริกากลางและมาลี สำหรับจุดยืนที่แข็งกร้าวอันเป็นจุดเด่นของฝรั่งเศสในเวทีระหว่างประเทศนั้น เกิดขึ้นในห้วงเวลาที่อิทธิพลของฝรั่งเศสกำลังลดลงในเวทีโลก กองทัพได้รับผลกระทบจากการถูกตัดงบประมาณ เกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอยภายในประเทศ และการผงาดขึ้นมาของประเทศที่ทรงอิทธิพลหน้าใหม่ เช่น อินเดียและบราซิล ซึ่งฝรั่งเศสแสดงให้เห็นว่าภายใต้รัฐบาลชุดต่างๆ ช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ประเทศฝรั่งเศสกลับกลายเป็นประเทศที่นิยมใช้กำลังทหารแก้ปัญหาความขัดแย้งมากที่สุดในบรรดาประเทศตะวันตกทั้งหมด ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า ฝรั่งเศสกำลังแสดงบทบาท “ตำรวจโลก” ในแอฟริกาเสียเอง

ทวีปแอฟริกาเป็นทวีปที่มีขนาดใหญ่ มีทรัพยากรจำนวนมาก อันเป็นที่ต้องการของชาวยุโรป นอกจากนี้ยังเป็นเส้นทางการค้าที่สำคัญเชื่อมต่อกับโลกใหม่และทวีปเอเชีย ใน ค.ศ. ๑๘๘๕ เยอรมนีโดยการนำของบิสมาร์คได้จัดให้มีการประชุมในกรุงเบอร์ลินว่าด้วยข้อตกลงเกี่ยวกับการเข้าครอบครองดินแดนในทวีปแอฟริกา ที่ประชุมตกลงกันว่าชาติใดที่มีดินแดนอยู่ตามชายฝั่งสามารถยึดครองพื้นที่ที่ลึกเข้าไปได้ โดยการส่งคนไปปกครองดูแลและประกาศการเข้ายึดครองอย่างเป็นทางการ นับตั้งแต่นั้นมา ดินแดนในทวีปแอฟริกาก็ถูกแบ่งแยกออกเป็นส่วนๆ โดยการเข้าครอบครองของอังกฤษ ฝรั่งเศส เบลเยียม และเยอรมนี ส่วนโปรตุเกสนั้นยังคงรักษาสถานีการค้าของตนไว้ได้ที่อังกโกลาและโมซัมบิก ซึ่งการกำหนดเขตแดนของแอฟริกาโดยชาวยุโรป

ดังกล่าว กระทบไปโดยไม่คำนึงถึงภาษาและเผ่าพันธุ์ของประชากรในพื้นที่นั้นๆ จะเห็นได้จากอาณาเขตของหลายประเทศที่ปรากฏในแผนที่จะมีการลากเป็นเส้นตรง ด้วยเหตุนี้ภายหลังที่ชาติเหล่านี้ได้เอกราชจึงเกิดปัญหาความเป็นเอกภาพภายในชาติ โดยเป็นแผ่นดินที่มีเรื่องราวของการต่อสู้ การชนฆ่าประหัตประหารกันมาจนถึงปัจจุบัน

จากความเป็นเจ้าอาณานิคมในอดีต เมื่อประเทศในแถบนี้ได้มีความขัดแย้งจนนำมาซึ่งการสู้รบที่รุนแรงเกิดขึ้นอีกครั้ง ทำให้อดีตเจ้าอาณานิคมอย่างฝรั่งเศสไม่อาจนิ่งเฉยอยู่ได้ ต้องทำตัวเป็นพี่เบิ้มเข้ามาจัดการกับปัญหาของประเทศในภูมิภาคแอฟริกา ซึ่งประเทศที่สำคัญ ได้แก่ แอฟริกากลางและมาลี

สาธารณรัฐแอฟริกากลาง

เมืองหลวง: บังกี

ระบบการปกครอง: สาธารณรัฐ

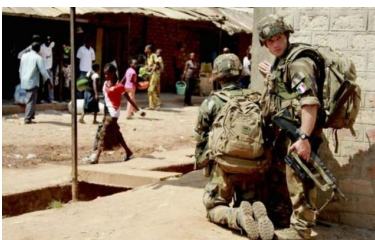
ประชากร: ๔.๕๒๕ ล้าน (พ.ศ. ๒๕๕๕)

ทวีป: ทวีปแอฟริกา

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ: ๒.๑๓๗

พินล้าน USD (พ.ศ. ๒๕๕๕)

ภาษาราชการ: ภาษาฝรั่งเศส

สาธารณรัฐมาลี

เมืองหลวง: บามาโก

ระบบการปกครอง: รัฐเดี่ยว, ระบบกึ่ง

ประธานาธิบดี, สาธารณรัฐ

ประชากร: ๑๔.๘๕ ล้าน (พ.ศ. ๒๕๕๕)

ทวีป: ทวีปแอฟริกา

ภาษาราชการ: ภาษาฝรั่งเศส

* บทบาทของฝรั่งเศสในแอฟริกากลาง

ความรุนแรง และความไร้เสถียรภาพทางการเมืองระลอกล่าสุดของสาธารณรัฐแอฟริกากลางเริ่มขึ้นในเดือน มี.ค.๕๖ หลังจากที่นักรบมุสลิม “เซเลกา” ประสบความสำเร็จในการโค่นล้มรัฐบาลของประธานาธิบดีฟรองซัวส์ โบซิเซ เป็นเหตุให้โบซิเซ ในวัย ๖๗ ปี ที่ครองอำนาจมาตั้งแต่ปี ๒๐๐๓ ต้องลี้ภัยไปยังประเทศแคเมอรูน ต่อมานายมิเชล โฌโตเดีย ที่เป็นผู้นำกลุ่มเซเลกาได้สถาปนาตัวเองเป็นประธานาธิบดีคนใหม่ของประเทศ และประกาศยุบกลุ่มเซเลกาของตัวเอง ส่งผลให้เขากลายเป็นผู้นำที่เป็นมุสลิมคนแรกของสาธารณรัฐแอฟริกากลาง ดินแดนที่มีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวคริสต์ อย่างไรก็ตามบรรดาแกนนำอื่นๆ ของกลุ่มเซเลกา กลับไม่ยอมยกกองกำลังของตน และประกาศแยกตัวออกเป็นกลุ่มติดอาวุธขนาดย่อยๆ จำนวนมากจนเกิดเหตุรุนแรงขึ้นในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ องค์การสหประชาชาติ (ยูเอ็น) เห็นชอบให้ฝรั่งเศสส่งทหารของตนเข้าไปรักษาความสงบเรียบร้อยในแอฟริกากลางได้ เพื่อเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของกองกำลังรักษาสันติภาพของยูเอ็นที่อยู่ในประเทศนี้แล้วกว่า ๒,๕๐๐ นาย ขณะที่บัน คี-มุน เลขาธิการยูเอ็นเตือนว่า อาจต้องใช้กำลังทหารมากถึง ๙,๐๐๐ นายเป็นอย่างน้อย จึงจะสามารถนำความสงบกลับคืนสู่ดินแดนที่เป็นบ้านของประชากรกว่า ๔.๖ ล้านคนแห่งนี้ ซึ่งทหารฝรั่งเศสส่วนใหญ่ที่ถูกส่งเข้าไปในสาธารณรัฐแอฟริกากลาง มีภารกิจสำคัญคือ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในกรุงบังกี เมืองหลวงของประเทศ โดยประชาชนที่นิยมตะวันตกของแอฟริกากลางต่างให้การต้อนรับทหารของฝรั่งเศสอย่างอบอุ่น โดยมีความคาดหวังว่า ทหารจากอดีตประเทศแม่จะช่วยปกป้องพวกเขาจากความพยายามให้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในประเทศนี้

* บทบาทของฝรั่งเศสในมาลี

ในปี ๒๕๕๕ เกิดความขัดแย้งขึ้นทางภาคเหนือของมาลี เมื่อมีกลุ่มแบ่งแยกดินแดนที่เป็นพวกมุสลิมหัวรุนแรงซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มอัลไคด้า ที่ต้องการแยกพื้นที่ทางภาคเหนือออกไป จึงมีการสู้รบกันระหว่างทหารที่ครองอำนาจกับกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรง ฝรั่งเศสหลังจากปรึกษาหารือกับสหรัฐฯ และชาติตะวันตกอื่น ได้ตัดสินใจส่งทหาร ๒,๕๐๐ นาย เข้ามาฟื้นฟูความสงบเรียบร้อย หรือยึดพื้นที่คืนจากกลุ่ม

มุสลิมหัวรุนแรง โดยสหรัฐฯ ให้เครื่องบินของตนลำเลียงทหารฝรั่งเศสเข้ามาลี เพื่อแสดงว่า สหรัฐฯ กับฝรั่งเศสจับมือกันในเรื่องนี้ เพราะสหรัฐฯ ก็ไม่ต้องการให้ “กลุ่มอัลไคด้า สาขาแอฟริกาเหนือ” หรือชื่อย่อว่า AQIM ขยายตัว และสนับสนุนให้ฝรั่งเศสส่งทหารมาขับไล่กลุ่มอัลไคด้าออกไปจากพื้นที่ตะวันออกของมาลี ที่เข้ามายึดเป็นฐานปฏิบัติการ ก่อนที่จะขยายไปสู่ภาคตะวันตก ส่งผลให้วิกฤตในประเทศมาลีกลายเป็นประเด็นระดับนานาชาติในที่สุด เมื่อนานาประเทศทยอยส่งทหารเข้าไปในประเทศมาลี เพื่อโจมตีกองกำลัง “อันซาร์ ดิเน” กลุ่มติดอาวุธสายเคร่ง ที่ยึดครองทางตอนเหนือของมาลีมาเป็นเวลาครึ่งปีแล้ว ปฏิบัติการทางทหารครั้งนี้ได้รับการอนุมัติจากทั้งกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจแห่งรัฐแอฟริกาตะวันตก (อีควอส) และสหประชาชาติ มีฝรั่งเศส อดีตเจ้าอาณานิคมของมาลี เป็นหัวหน้ากองสำคัญ โดยใช้กำลังทางอากาศถล่มเป้าหมายต่างๆ อย่างต่อเนื่อง และยกพลเข้าตีฐานที่มั่นของกลุ่มกบฏ

* บทบาทของฝรั่งเศสในอนาคตในภูมิภาคนี้

ปฏิบัติการทางทหารของฝรั่งเศสในประเทศต่างๆ ในแอฟริกาทำให้เกิดความหวั่นวิตกว่าจะยิ่งเป็นการเติมเชื้อไฟในภูมิภาคนี้หรือไม่ โดยมีการคาดการณ์ว่าที่ผ่านมาสหรัฐฯ ไม่มีบทบาทในพื้นที่แถบนี้มากนัก เพราะไม่ต้องการจุดชนวนศึกต่อต้านอเมริกันอีก ขณะที่มีศึกรอบด้านมากพออยู่แล้ว ในขณะที่เดียวกันก็ยังมีกระแสหวาดกลัวว่าชาติตะวันตกอย่างฝรั่งเศสควรเน้นให้ความรู้กับกองทัพของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคนี้ ได้แก้ไขปัญหาในระยะยาวด้วยตนเอง ไม่ใช่อาศัยการส่งกำลังทางทหารและทางด้านงบประมาณของฝรั่งเศสเพียงอย่างเดียว ซึ่งเมื่อการสู้รบสงบแล้ว ฝรั่งเศสจะมีท่าทีอย่างไร จะถอนทหารทันที หรือจะปักหลักเพื่อพัฒนาประเทศตลอดจนฟื้นฟูกระบวนการประชาธิปไตยพร้อมต่อสู่ระยะยาวกับเครือข่ายอิสลามสายเคร่งต่างๆ ต่อไป คล้ายกับความพยายามของชาติตะวันตกในอัฟกานิสถานหรือไม่ ก็คงต้องติดตามกันต่อไป ...*ศอ*

* อ้างอิง

จุดหมายแท้จริงของฝรั่งเศสในมาลี .<http://www.the-thainews.com> ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๗
การขยายลัทธิจักรวรรดินิยมในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙.<http://metricsyst.wordpress.com> ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๗

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา SSC Weekly Focus กรุณาส่งข้อคิดเห็นของท่านมายัง คณะผู้จัดทำ (กศย. ศศย. สปท.) T/F : 02 275-5715

๑. ท่านสนใจประเด็นใดเพิ่มเติม / เห็นว่าควรศึกษาเพิ่มเติม

- การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ / เทคโนโลยี การทหาร พลังงาน / สิ่งแวดล้อม
- อื่นๆ

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....